

18. 2. 2018 - Jak ne i jak ano

1. čtení: Lk 4, 1-13

Píseň: 329 - Nevinnost přemilá

Základ kázání: Ž 91

Kázání: Milé sestry, milí bratři v Kristu,

kdo by nechtěl takovou víru? Víru která přenáší hory. Která chrání před strachem z moru i horšími nemocemi. Víru, která mě ochrání, i když kolem mě budou umírat nespočetné zástupy lidí. Totiž víru, která způsobí, že se člověku nestane nic zlého - ba k celému domu se nepřiblíží pohroma.

Kdo by nechtěl takovou víru?

Například Ježíš. Vyznáváný jako Kristus, tedy Mesiáš, tedy Pomazaný. Ten takovouhle víru odmítl. Ne jen ale zejména na poušti. Ba dokonce takové věření odhalil jako ďábelské, satanské. Jako zcela nesklobitelné s posláním Božího Syna, ba dokonce vtěleného Stvořitele světa.

Také biblický kánon takovou víru odmítá. Ekumenický překlad hezky naznačuje, že ty tři poslední verše jsou jakoby odpovědí Boží na předchozí ujištění z úst původně snad kněze. Tedy člověka ujišťoval vyznávajícího se z důvěry v Hospodina (2. verš). Ta jakoby Boží odpověď závěru žalmu však předchází lidské ujištění o magické ochraně Boží dementuje a ukazuje jako míjející se s Boží vůlí.

Proto je sedmá neděle před Velikonocemi pojmenována podle právě té třetí části.

Stejně takovou víru odmítli proroci a praotci. David i Šalomoun. Apoštolové. Nikdo z nich nevěřil formou ani obsahem, co druhá část Ž 91 (v. 3-13).

Hospodin nikdy nikomu neslíbil dokonalý imunitní systém - abychom nemohli chytout mor ani horší nemoce. Neslíbil, že se dožijeme Božího soudu v časném světě, abychom „na vlastní oči spatřili“ (v. 8) jeho odplatu svévolníkům. Pohrom se k našim domům

i životům přiblížilo a blíží mnoho. A palec u nohy jsme si o kámen nebo gauč nakopli mnohokrát. A andělé nikde.

Protože víra očekávající takovou ochranu je bludná. Ujištění předložené v druhé části žalmu je bludné. Protože podřizuje Boží jednání člověku. Protože člověk je v něm středobodem světa. Člověk určuje, co, komu a jak má Bůh dělat. Určuje jak funguje svět. A že Boží prací je hlavně opečovávat člověka jako malé dítě. Což je jeden z nejrozšířenějších lidských bludů.

A je i v kánonu Písem svatých. Ba dokonce by měl, v křesťanské tradici, znít každý rok sedmou neděli před Velikonocemi. Aby se lidé každý rok učili rozlišovat Boží vůli a lidské bludy. Protože každý člověk žije nějaké bludy. A ti, kteří myslí, že ne, bývají bludaři největšími. Tak si lidé také často myslí, že Bible je o tom, jak máme žít. A jak se Bůh o všechno postará - ba dokonce i o můj nakopnutý palec o gauč (= biblický fundamentalismus).

Bible je však většinou obsahu o tom, „jak ne.“ Je sbírkou příběhů plných selhání. Sbírkou hrozných a strašných příběhů - i teplická konfirmandka to rozpoznala velice rychle. Nemáme žít jako Samson. Ani jako Abram, který zaprodal svou manželku ve strachu o svůj život. Nemáme žít jako Saul, který se třásl o svou pozici a Boha vlastně nikdy neposlouchal. Nemáme žít jako David - proč je u něj snad stejně nápadné jako u Samsona. Nemáme žít jako Šalomoun, který povraždil všechny své konkurenty v zápase o israelský trůn. Máme žít lépe než oni - poučení jejich selháními.

Bible často vypráví příběhy lidské pýchy a arogance. Lidských pověr. Touhy diktovat Hospodinu, co, kdy a jak má dělat. Kánon křesťanů i židů vypráví příběhy lidí, kteří usilovali následovat Hospodina, ale znovu a znovu selhávali, hřešili, špatně se rozhodovali a tak vnášeli do světa zlo. A také příběhy lidí, kteří neposlouchali Stvořitele světa, ale očekávali, že bude plnit jejich přání. V obsahu i formě.

Nový zákon pak Starému sekunduje. Apoštolové jsou ukazováni jako Ježíše neustále nechápající - v lepším případě. V horším případě jsou si jisti svým pochopením, ale to se opakovaně prokazuje být zcela mylným. Žít jako Kristus ani nemůžeme, Kristův příklad je jednoznačně nedostižným ideálem. Můžeme a máme usilovat o následování příkladu Božího Syna. Stejně jako všichni bibličtí i jiní

svědkové. Také epištoly pak znovu a znovu řeší, co ti členové i představitelé sborů vyvádějí a vymýšlejí za nesmysly a hrůzy.

Jen v menšině oddílu Písmo svaté předkládá, co a jak má člověk dělat. Jak krásný a dobrý může být také lidský svět. A jak na to. Protože „jak na takový svět“ je prosté, jen úměrně tomu náročné a obtížné.

Tak i ten dnešní žalm, který se velice hodí Pokušiteli. Který zní také z úst Pokušitele. I ten dnešní žalm nejprve láká člověka k naplnění jeho přání. Až Hospodin v jeho závěru srovná, co a jak je, platí a funguje. Protože magická víra, víra pověrečně chránící svého vyznavače před kulkami, ačkoli všichni kolem byli postříleni, je velikým pokušením. Protože je egocentrická a sobecká. I proto však nemá nic společného s objektivní pravdou Bohem stvořeného světa ani s Božími řády.

Hospodin však odpovídá na lidskou magickou a bludnou touhu: „Dám vyváznout tomu, kdo je mi oddán.“ Oddanost je však mnohem vyšší stupeň spolehnutí než je víra nebo důvěra. A ještě vyšší úroveň předkládá přesnější kralický překlad: „... tomu, kdo si mě zamiloval, kdo poznal mé jméno.“ Tak Hospodin ukazuje, že je jen na jeho svobodě, co a jak učiní nebo ne. Jeho jméno totiž nikdo nezná. A je docela možné, že ani nikdy neznal.

Ale to židovský pisatel věděl mnohem lépe než my. Tak Boží rozhodnutí, komu a zejm. *jak* bude hradem, je plně na Hospodinu. Nikdo z lidí totiž nezná ani jméno Stvořitele světa. O lidské oddanosti Bohu je pak lépe mlčet.

Hospodin se také zavázal odpovídat tomu, kdo ho volá. Člověk však ve své bláhovosti čeká na takovou Boží odpověď, jakou slyšel např. Eliáš na Chorébu. Jakoby kterýkoli člověk sahal Eliášovi alespoň po kotníky.

Vždyť v Písmu je Božích odpovědí habaděj! Jenže právě k němu se ve chvílích krizí takřka neobracíme. A tak jsme zklamaní, že Bůh neodpovídá podle našich představ. Nejlépe ušima slyšitelným hlasem. Býváme zklamaní, protože Stvořitel světa si dovoluje odpovídat dle vůle své. Nikoli dle vůle lidské. Tím méně podle mé. A na jeho odpovědi přítomné v lidských domácnostech obvykle sedá prach.

Král králů se také zavázal ukázat svou spásu. A vždy to splnil. Copak není Boží spása dobře vidět v příbězích Abramových, Izákových a Jákobových? V příbězích soudců, králů a proroků? V příběhu Ježíše Krista a jeho následovníků? V příběhu mého života? V příběhu života mých nepřátel, které mě Hospodin vyzývá milovat?

Tak se vzdalujme od víry magické a pověřené. Vzdalujme se od víry sebestředné, pyšné a arogantní, v níž je Bůh nástrojem plnicím lidská přání. A jinak ať do ničeho nemluví. Tedy vzdalujme se od bludů.

Protože navzdory základnímu rysu lidství - že jsme továrnami na modly - Hospodin projevuje svou spásu. V biblických příbězích, které jsou často hrůzostrašné a plné vzpurnosti a tvrdošijnosti právě vůči Bohu. Hospodin ukazuje svou spásu. Zejména svým oddaným, ale nejenom. Znovu a znovu. Trpělivě. Nelogicky. Necháává znovu a znovu promlouvat své slovo. Právě proto, že je potřeba se k němu prokopat skrze slova lidská. Kvůli tisíciletím lidských bludných očekávání vůči Bohu, Bibli a víře.

Ježíš i další pak zažívali a dosvědčovali, že Bůh s nimi byl také v jejich soužení (v. 15). Ačkoli si za sedm týdnů připomene i Ježíšovo zvolání: „Eloi, eloi, lema sabachtani“ (Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opoustil). Navzdory tomuto dojmu a zvolání Bůh s Ježíšem byl. Právě na kříži. Že to člověk Ježíš viděl jinak je dokladem jeho hluboké lidskosti. Avšak při umírání na kříži je takové nedorozumění snad pochopitelné.

Ale i Ježíš potřeboval nejprve vyhledovět na poušti, aby prohlédl skrze své lidství. Aby pohlédl nad své lidství. Nad své ego. Nad svou osobnost. Nad svou osobu. Nad svou důležitost jakožto Božího Syna. Nad svou svévoli. Aby se proboural lidským proudem zvyku, strachu lži k pravdě Boží. Která je úplně jiná, než jakou člověk chce. K pravdě Boží, která bourá falešné a zrádné lidské jistoty, a buduje pevnou tvrz a hrad poslušnosti Boží vůle a opouštění lidských bludů.

Možná i proto Velikonoce předchází období půstu...

Amen.

Píseň: 643 - Když soumrak zhasí světlo